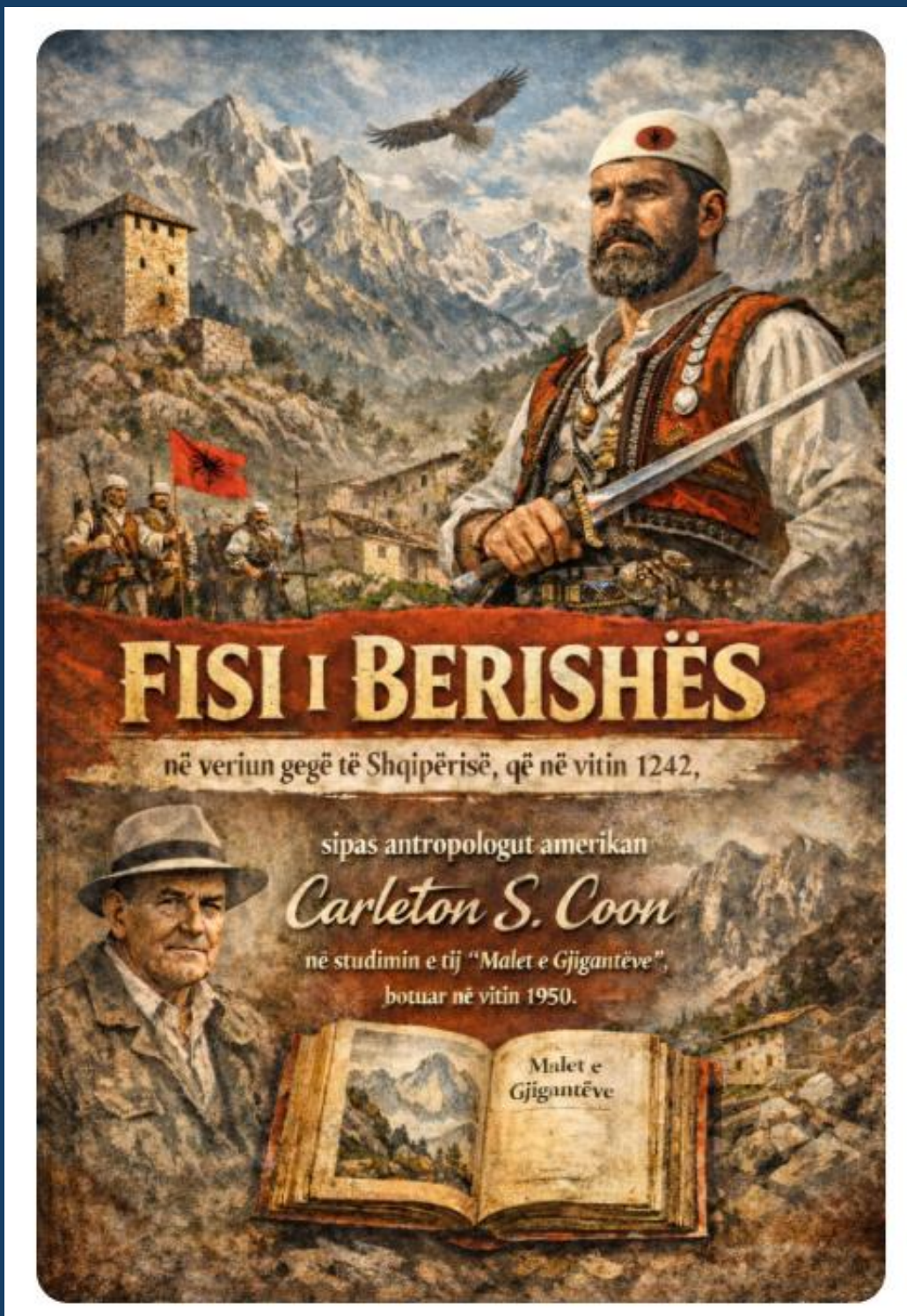

FISI I BERISHËS

**NË VERIUN GEGË TË SHQIPËRISË, QË
NË VITIN 1242, SIPAS ANTROPOLOGUT
AMERIKAN CARLETON S. COON NË
STUDIMIN E TIJ “MALET E GJIGANTËVE”,
BOTUAR NË VITIN 1950.**

Në studimin antropologjik *The Mountains of Giants*, Carleton Stevens Coon përpiqet të paraqesë jo vetëm tiparet fizike të popullsisë së Gegnisë, por edhe gjeografinë

fisnore të kësaj krahine. Ai e konsideron territorin e fiseve të Shqipërisë së Veriut si një sistem të lidhur ngushtë me relievin malor, lumenjtë dhe pllajat që krijojnë kufij natyrorë ndërmjet bashkësive.

Në këtë kuadër, fisi Berisha paraqitet si pjesë e zonës fisnore të Puka, një rajon malor i vendosur midis pellgut të Drin River

**dhe maleve të thepisura që ndajnë
Mirditën, Hasin dhe Malësinë e Gjakovës.**

1. Vendndodhja territoriale e Berishës

**Sipas përshkrimit të Coon-it, territori i fisit
Berisha shtrihej në zonën malore të Pukës
dhe përfshinte një hapësirë të përcaktuar
nga:**

- kreshtat malore që ndajnë Pukën nga
Mirdita,**
- degët e lumit Drin,**
- pllajrat e brendshme malore ku
ndodheshin vendbanimet fisnore.**

**Kjo zonë ishte e izoluar dhe e mbrojtur nga
relievi i ashpër, gjë që ka ndihmuar në
ruajtjen e strukturës tradicionale fisnore
për shumë shekuj.**

2. Fiset përreth Berishës

Në hartën fisnore të kësaj zone, Coon përmend disa fise që kufizojnë territorin e Berishës. Ndër më të rëndësishmet janë:

Në veri

- . fisi Bugjoni**

Në lindje

- . fisi Kabashi**
- . fisi Thaçi**

Në perëndim

- . fisi Toplana**
- . fisi Dushmani**

Në jug

- . territori i Mirditës, një nga krahinat më të organizuara fisnore të Gegnisë.**

Ky rrjet fisnor krijonte një mozaik territorial, ku çdo fis kishte tokën e vet, kullotat dhe vendbanimet tradicionale.

3. Kufijtë natyrorë të territorit

Një nga vëzhgimet më të rëndësishme të Coon-it është se kufijtë e fiseve në Gegni nuk përcaktoheshin nga kufij politikë, por nga elemente natyrore.

Në rastin e Berishës, kufijtë përcaktoheshin nga:

- . kreshtat malore,**
- . përrenjtë dhe degët e Drinit,**
- . pllajat e kullotave malore.**

Këta kufij natyrorë shërbenin njëkohësisht si:

- . kufij ekonomikë,**
- . kufij socialë,**

. dhe kufij politikë të organizimit fisnor.

4. Organizimi shoqëror

Brenda territorit të tij, fisi Berisha ishte i organizuar sipas strukturës tradicionale të shoqërisë malësore:

Fis → vëllazëri → familje

Ndërsa në planin territorial ai përfaqësohej nga bajraku, i cili kishte funksione:

- ushtarake,
- administrative,
- dhe përfaqësuese në kuvendet ndërfisnore.

Ky organizim ishte pjesë e sistemit të Kanunit dhe përbënte bazën e jetës shoqërore të malësorëve.

5. Rëndësia antropologjike

Për Coon-in, rajoni ku bën pjesë Berisha ishte veçanërisht i rëndësishëm për studimet antropologjike për shkak të:

- izolimit gjeografik,
- vazhdimësisë së strukturës fisnore,
- dhe ruajtjes së tipareve tradicionale të popullsisë.

Banorët e kësaj zone përfaqësonin, sipas tij, një nga format më të pastra të tipit

dinarik malësor, që ai e konsideronte karakteristik për Gegët e Shqipërisë së Veriut.

Përfundim

Në hartën fisnore të Gegnisë të paraqitur nga Carleton S. Coon, Berisha zë një vend të rëndësishëm si një nga fiset e zonës së Pukës, me territor të qartë dhe lidhje historike me fiset përreth. Vendndodhja e saj midis sistemit të Drinit dhe maleve të Pukës ka ndikuar drejtpërdrejt në ruajtjen e strukturës tradicionale të shoqërisë malësore dhe të identitetit fisnor.

Kjo pjesë është shumë interesante sepse shwnon përmendjen më të hershme të fisit në vitin 1242 dhe lidhjen e tij me rrjetin tregtar të Adriatikut.

